

Nile university of Cairo, Egypt

**16th International Conference on Intelligent
Text Processing and Computational Linguistics**

Pondělí, 13.4.2015

Poprvé v životě v Africe! Tedy přesněji řečeno v Egyptě, a je otázka, zda Egypt je ta „pravá Afrika“. Nicméně, v dnešní době, kdy řadí Islámský stát a terorismus, je to téměř k nevíře, že jsem se vydala do Egypta, tentokrát opět zcela pracovně, a to na konferenci „Computational Linguistics and Intelligent Text Processing“. Ovšem Egypt, jedna ze zemí, kde začalo „arabské jaro“, které paradoxně rozdmýchalo tu velkou vlnu islámského terorismu nevídanou měrou, se teď jeví jako docela klidná a spořádaná země, a to od té doby, kdy zde převzali moc vojáci a Islamisté ve volbách prohráli. Zřejmě opravdu jisté části světa ještě nedospěly natolik, aby tam mohla fungovat demokracie. A v podstatě nejlépe fungují ty arabské země, kde je ta nejtvrdší totalitní diktatura, Saúdská Arábie, kde vládne tvrdou rukou dynastie Ab dal Azíz (nynější král Abdalláh je možná trošinku liberálnější, ale to na věci nic nemění, že je to tvrdá diktatura) a Egypt, kde vládne armáda poté, co v roce 2012 byl islamista Mursí sesazen armádním pučem a prezidentem se stal náčelník generálního štábu egyptské armády Abd al-Fattáh as-Sísí. Tak pozor, teď jsem si zkontrolovala internet a dočetla se, že po smrti krále Abdalláha v lednu 2015 nastoupil do čela státu král Salmán. Ale to je jedno, nakonec to neštěstí teroristického útoku může potkat člověka kdekoli, půjdete na oběd v Brodě a už se nevrátíte, nebo sednete do špatného letadla, kde ko-pilot je nebezpečný šílenec, kterého nezodpovědná Lufthansa klidně zaměstnává, a skončíte rozesetý po kouskách v Alpách.

To vše jsem brala v úvahu, když jsem se rozhodovala, zda na tuto konferenci jet, a samozřejmě v tom rozhodování hrál podstatnou roli přijatý článek, ale přesto jsem včera v noci na letišti v Káhiře byla značně nervózní, skoro jako bych měla strach. Unavená po celodenním putování jsem vystoupila z letadla v půl druhé ráno a přemýšlela, co vše ještě tady na letišti musím zařídit: získat vízum, vyměnit peníze, sehnat bezpečné taxi.

V hlavě mi hučí, uši třeskutě bolí, tentokrát to Alitalia brala dolů nějak zhurta jak v Římě tak zde v Káhiře, a to pak ty uši opravdu třeští, aspoň ty moje. První, co zjišťuju, je to, že nejfrekventovanější anglické slovo zde je „tip“ čili „baksheesh“, ale oni říkají tip, ne bakšiš. Jdu na záchod a tam okouní baba, která tam zjevně nedělá nic jiného, než že natahuje ruku a kvoká jak slepice „tip“, „tip“. Potom vidím „Bank of Egypt“, tak si jdu vyměnit 300 Euro a ptám se, jak je to s vízem, jako odpověď slyším „tip“. Mávnou rukou a jdu k pasové kontrole. Tam to jde dobře, ale úředník se mne ptá „Maria, do you have visa?“ Když odpovím, že ne, posílá mne zpět do té „banky“, tam že si víza koupím, tentokrát kupodivu bez onoho kouzelného slovíčka „tip“. Tak si jdu koupit vízum a nedala jsem mu ani penny, tomu převítovi za přepážkou. Jakmile vyjdu ven, sbíhají se na mne jako supí chlapi se slovy „taxi, taxi“. Myslela jsem, že se někoho na letišti zeptám, které taxi je bezpečné, ale už toho mám všeho plné kecky, tak přisvědčím hned druhému. V tu ránu popadnou oba mé kufry, velký i malý příruční a utíkají s nimi pryč. To mne tedy docela vyděsilo, ten velký nevadí, když o něj přijdu, ale ten příruční s mým miláčkem Dellem jsem nechtěla vůbec pustit z ruky! Tak z posledních sil utíkám za nimi, konečně zastavujeme u jednoho auta, ale mé kufry nikde a chlap chce po mně 250 liber. Ptám se na kufry, prý jsou už v kufru auta, tak mu podávám 300 liber a on místo, aby aspoň symbolicky projevil ochotu mi 50 vrátit, prohlásí, že 50 je „tip“.

Konečně jsem v hotelu, ani moc nevnímám, co mi recepční vykládá, protože skoro nic neslyším, akorát vnímám, že chce \$800 zaplatit za 9 nocí ihned. A jejda, to nemohl počkat do rána? Zaplatím, zapomenu si vyžádat potvrzení, protože už zvoní na bellmana, který popadne moje kufry a vede mne na pokoj, samozřejmě za účelem získání tipu. Rezignovaně mu dávám 20 liber, ale ruka zůstává natažená, tak přidávám dalších 20, a konečně je pryč. Nezbyvá než, jak říkávala naše máma, „pomodlit, vyčurat a spát“, ráno bude moudřejší večera (možná).

Ráno je opravdu moudřejší, recepční mi docela ochotně vytiskl potvrzení o platbě a ani za to nechtěl „tip“, obhlídla jsem si hotel, něco také vyfotila, zaplavala v bazénu, a už jsem schopná myslet a pracovat. Jo, v tom bazénu to bylo hezké, až na to, že byl plný egyptských kluků, kteří si tam hráli s balónem, a místní dámy se koupou tak, že zcela zahalené v burce se ponoří na kraji bazénu. Jenom já exot stará baba se pokouším v bikinách trochu plavat. Moc to nejde, ale alespoň mne to osvěží. Je zde poměrně chladno, alespoň v porovnání s Brazílií, a voda je studená, tedy osvěžující. No jo, vždyť v Brazílii začínal podzim čili skončilo léto, a zde naopak začalo jaro, tedy skončila zima.

Tak zde je můj první pohled na Káhiru z okna mého pokoje:

A toto je spojovací chodba v našem hotelu:

Ještě pohled na zahradu v hotelu, v pozadí je ten bazén:

K večeru se vydávám ještě trochu na procházku, a to ven z hotelu. V podstatě se tady chodit nedá, nejsou tu chodníky, asi se jezdí jenom autem. Navíc mi připadá, že na mne hodně všichni zírají. Nicméně, viděla jsem nedaleko hotelu pěknou mešitu:

Zítřka začíná naše konference, v 8:15 má přijet dle programu pro nás autobus, ale na recepci nikdo nic neví, tak doufejme, že tomu tak bude.

Úterý, 14.4.2015

Autobus přijel, dostali jsme CICLing jmenovky, takže už jsme řádní účastníci konference. Zajímavé, jakmile je člověk zařazen do nějaké skupiny, hned se cítí jistější a klidnější. Jedeme na Nile universitu, kde se koná kongres. Cestou pozoruji město, či spíše krajinu, a divím se. Je to podivné město. Obrovské prázdné plochy plné písku, hlíny a kamení, kde sem tam vystrkuje hlavu akorát nějaký ten kaktus marně se pokoušející bojovat s pískem. No a v té poušti jsou skupiny domů, jakoby naše sídliště, ale jednotlivé domy jsou hezké, takovým tím arabským způsobem naporáděné. Jedeme tedy v podstatě pouští a občas pozorujeme kolem dálnice ty skupiny domů. Najednou vidím, že po levé straně se tyčí v poušti hezká modrá budova s nápisem „Nile University“, ale mezi dálnicí a tou budovou je velký pás pouště, takže jedeme dále a já hádám, že se asi někde v té poušti otočíme, abychom se k universitě dostali z té správné strany. A opravdu, po dalších 10 minutách jízdy se otáčíme, a ještě jednou, a po několika „cik-cak“ jsme tady! Universita je pěkná, moderní, ale kolem ní nic než poušť.

Ty pěkné sochy před universitou hned druhý den odstěhovali, nevím proč, je to škoda, líbily se mi.

Srdečné vítání se starými přáteli a konečně vidím Alexandra. Na letišti v Praze jsem dostala nápad, že mu koupím nějaký dárek, ale co, jaký dárek? Obligátní becherovku nebo krtečka se mi fakt nechce kupovat. Najednou vidím nejnovější životopis Václava Havla od Žantovského a bylo to jasné. Vzpomněla jsem si totiž na naši diskusi o politice a Putinovi loni v Nepálu, Káthmándú. Tak jsem se objala s Alexandrem a říkám, „you are doing an excellent job, I have got a gift for you, it's a biography of my late friend“. Alexander je evidentně hodně rád a pořád po tom zabaleném dárku pokukuje. Konečně má chvíli to rozbalit, a rozzářil se jak sluníčko (asi to byla dobrá volba)!

A už začínáme, tedy Alexander má úvodních pár slov, mluví docela hezky, že úkolem nás vědců je lidi sbližovat a vytvářet přátelství mezi lidmi bez ohledu na kulturu a náboženství,

proto je letos tato konference v arabské zemi. A také proto, že zde stále ještě ženy zdaleka nemají stejné možnosti k vědecké práci jako muži, a chceme je tímto podpořit. Tady je náš Alexander se Samhaa:

A už běží jedna přednáška za druhou. Úvodní zvanou má Lauri Karttunen o usuzování v přirozeném jazyce, bez formalismů. Je to velice zajímavé, ale v jednom bodě s ním nesouhlasím, a to že by z „Laura zapomněla na snídani“ plynulo, že „Laura nesnídala“. Jeden z českých účastníků (jsme tu z Česka celkem čtyři, také Eva Hajičová) přesně tuto námitku na konci vysloví, ale Lauri nesouhlasí. V coffee breaku se s ním o tom bavím, ale on to nějak nechápe, pořád tvrdí, že je to otázka dynamického diskursu. Není, ale budiž mu přáno.

Oběd je až ve čtyři hodiny odpoledne, kdy jsem už velice hladová (hotel mám bez snídaně). Ale závěr dne stojí za to. Je to přednáška na téma „Ztraceni v idiomech“, a ta autorka si dala práci. Připravila pro nás takovou průzkumnou akci. Rozdělili jsme se do skupin po pěti až šesti, a to tak, aby v každé skupince byly alespoň tři různé mateřské jazyky. A pak jsme dělali test neboli soutěž. Bylo to asi 30 anglických vět, kde určitá část věty byla doslovným překladem nějakého idiomu, ale z jiného jazyka. Měli jsme se pokusit tu idiomatickou část objevit, napsat v angličtině její správný význam, pokud možno určit, ze kterého jazyka tento idiom pochází, a dále napsat idiom s podobným významem ve svých mateřských jazycích, pokud existuje. Takže kdyby se např. ve větě objevilo „obtuse as a log“, tak máme napsat, že je to idiom z češtiny (tupý jak poleno) znamenající hloupý. V mé skupině byli dva Arabi, jedna Ruska, jeden Švéd a Španěl, dobré složení, protože většina idiomů pocházela z Arabštiny. Bylo to hodně zábavné a zjistila jsem, že Arabština musí být velice poetický jazyk, např. „my donkey is tired“ znamená, že si nevím rady. Nakonec jsme skoro vyhráli, byli jsme druzí, protože mne často napadl český idiom, a když to viděla ta Ruska, tak tomu rozuměla a napadl ji ruský, a protože žije v Barceloně, pomohla i tomu Španělovi. Prima zkušenost!

Středa, 15.4.2015

Včera byl den tak hodně namáhavý, že sepisuji dojmy z tohoto dne až dnes ve čtvrtek, během těch přednášek, které mne příliš nezajímají. Ne že bych se chtěla z přednášek nějak ulévat ne-

bo že by byly nezajímavé, ale některé jsou méně zajímavé pro mne jakožto logika, protože jsou zaměřeny čistě na počítačnou lingvistiku a statistické zkoumání jazyka.

Ráno přijel autobus již v 7 hod., protože v plánu byl celodenní výlet do Káhiry. Proč do Káhiry, když jsme v Káhiře? Totiž ta část města, kde bydlíme a kde je také „Nile university“, se nachází v tzv. satelitním městě, které se nazývá „6th October“ a patří již spíše do okresu Gíza. Jinak celá Káhira včetně těch satelitních měst má 24 miliónů obyvatel, což je více než dvě České republiky. Ta satelitní města jsou taková sídliště vystavěná v poušti Sahara prezidentem Alvárem Sadatem, tj. zhruba v 70-tých letech. Jsou docela pěkná, hezké domy, jenom jsem se divila, kde že je to město Cairo, vždyť zde je samá poušť, kterou protínají silnice, ze kterých se sem tam dá odbočit ke skupině domů v poušti. Navíc, některé domy jsou nedostavěné, člověk má pocit, že je na staveništi, které ale nikdy dokončeno nebude. Pěšky se zde prakticky chodit nedá, protože u silnice nejsou chodníky a kolem je opravdu jen písek, hlína a kamení. A kam a proč by taky člověk šel do pouště, že. Proto jsem se těšila na dnešní výlet, že konečně poznám opravdový Egypt a opravdovou Káhiru.

Začalo to velice hezky. Na recepci hotelu nás přivítal náš průvodce jménem Mohamed, nastoupili jsme do autobusu a Mohamed začal vykládat, co nás dnes čeká, ale nejen to. Mluvil velice hezky a zajímavě. Vystudoval ekonomii a pak pracoval 10 let v bance, což byl velice dobrý, dobře placený a vážený job, mohl se tedy počítat k poměrně malé skupině vyvolených bohatých Egyptů. Ale nebavilo ho to, a tak se nakonec dal na večerní studium umění. Absolvoval něco jako naši AVU a začal pracovat jako průvodce turistů. Ale nejen to, založil organizaci, jejíž jméno jsem zapoměla, ale vím, že je na tom plakátu CICLING a má ve znaku skaraba (proto jsem si svého skaraba dnes vzala), jejímž cílem je propagovat Egypt v tom nejlepším slova smyslu, tj. usiluje o smířování a dialog mezi lidmi různých vyznání a kultur. Jeho hlavní motto by se dalo shrnout jako „we are all human God's creatures, there is only one God and that divine being is everywhere in each of us“ (všichni jsme stvoření Boží, Bůh je jeden a nezáleží na tom, jakými cestami, přes jaká náboženství a přes které Jeho atributy k Němu přistupujeme, protože ta Jeho svatost je v každém z nás). Navíc, je to člověk opravdu zapálený pro svou práci, kterou dělá s láskou, a o umění a historii ví hodně. Dále nám řekl, že nemá rád takovou tu organizovanou turistiku, kdy turista vůbec danou zemi nepozná, protože proleží týden na pláži, a že nám prostě chce ukázat Egyptskou zemi v celé její bohatosti a s celou její historií. Byla jsem opravdu nadšená a celá dychtivá, a musím říct, že onen dobrý muž udělal maximum, ale možná až příliš. Je to jako když poslouchám Wagnera. Nádherná hudba, ale tak bohatá, že dříve než opera dospěje ke svému konci, já se přistihnu, že už jsem tou krásou a bohatostí ohlušená a nejsem schopná vnímat. Něco podobného se mi stalo dnes, až na to, že zde byla nejen krása, ale i ohavnost. Totiž vlastní Káhira je definitivně jedno z nejškaredších, nejšpinavějších a nejneuspořádanějších měst na světě. Nebo zcela jistě nejhorší město, které jsem kdy viděla, to dokonce i Káthmándú je hezčí, čistší a uklizenější. No, je pravda, že jsem neviděla indická města, např. Bombaj, tam je to prý ještě horší. Ale pěkně popořádku.

Když jsme z našeho satelitního a poměrně čistého a pěkného městečka „6. říjen“ jeli do vlastní Káhiry, míjeli jsme strašné slamy, kde se neuspořádaně uprostřed neuvěřitelné špíny a marastu na sebe kupí velké množství více či méně rozestavěných domů, z nichž žádný se nezdá být opravdu dokončen. Kupodivu v nich ale bydlí lidé. Mohamed nám řekl, že je to „Wild Town“ (divoké město). Prý si vždycky někdo koupí kousek půdy a začne stavět v naději, že vydělá na tom, že bude pronajímat bydlení, ale pak nemá peníze na to, aby stavbu dokončil, nicméně byty pronajímá a doufá, že časem na tom zbohatne. Ještě k tomu názvu „6. říjen“. Toho dne roku 1973 zahájil Sadat společně se Sýrií Jomkipurskou válku, též se jí říká ramadánová. Překvapili Izrael, který od vítězné Šestidenní války zabral Sinaj a Golanské výšiny, zcela nepřipravený, ostatně to překvapilo i ostatní arabské země. Nakonec se sice Izrael ubránil, takže z vojenského hlediska se jednalo o vítězství Izraele, ale z politického hlediska zvítězil Egypt, neboť původního cíle, vytlačit Izrael od Suezského průplavu a ze Sinajského poloostrova se podařilo v dalších letech dosáhnout a Sadat se stal v Egyptě národním hrdinou. No jo, Arabi, bez komentáře, raději. Ale zpět k našemu putování Káhirou.

První zastávka byla u mešity „Sultan Hassan“ (Mosque Madrasa), čili jsme ve 14. století, neboť tuto mešitu onen sultán postavil roku 1356. Není to sice nejznámější mešita v Káhiře, tou je alabastrová mešita, ale dle Mohameda je historicky a architektonicky nejceněnější, a jeho výklad zde byl velice zajímavý. Vysvětlil nám její historii, ale hlavně architekturu a význam jednotlivých symbolů. Zde je první foto. V pozadí je alabastrová mešita, po pravé ruce zdi mešity sultána Hassana a po levé ruce zdi mnohem mladší mešity Al Rifai z 19. století:

Mešitu vystavěl sultán Hassan za pomoci mamluků, což byli původně otroci koupení jako děti na různých trzích okolních národů. Těmto dětem se však v Egyptě dostalo důkladného vzdělání a vojenského výcviku a fungovaly pak jako jakási vojenská garda panovníka. Mešita je vystavěna tak, že uprostřed mohutných zdí je otevřené atrium se čtyřmi bočními loděmi. Uprostřed je otevřené prostranství, protože z nebe k nám promlouvá Bůh a my se odtud od země k Němu k nebi obracíme. V těch čtyřech lodích probíhala výuka žáků (samozřejmě pouze chlapců, jsme ve 14. století), a to především nebo asi pouze výuka koránu. Ovšem chlapci museli projít čtyřmi částmi studia, protože korán má mnoho interpretací (a bohužel také desinterpretací) a studenti se zde učili

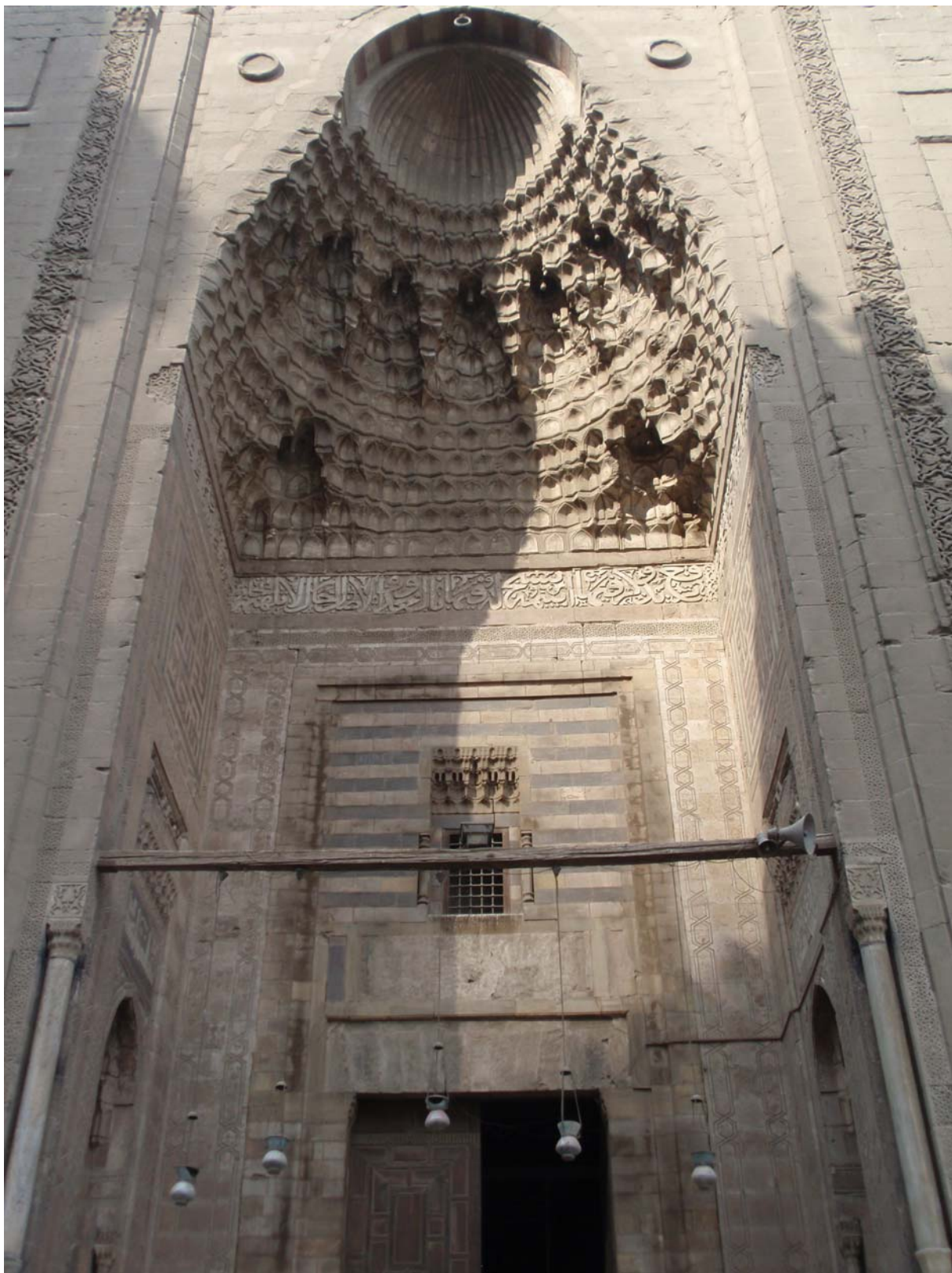
různým (tj. alespoň čtyřem) pohledům na význam koránu a tedy filosofie, jak správně žít.

Když jsme vešli do mešity, museli jsme se zout. Vchází se po schodech zprava, vychází se po stejných zleva a dohromady na obou stranách je jich 12, tedy celkem 24. Čili následoval Mohamedův bohatý výklad symboliky těchto schodů. Jsou nahoru a zase dolů, jako vše v životě, a je jich 12 + 12, tedy den a noc, celkem 24 hodin.

Zřejmě nejvýraznějším prvkem mešity je brána a její vysoký vstupní portál, bude na další fotce, zde se mi nevejde. Vnitřní prostor mešity je opravdu nabitý zvláštní atmosférou. Ačkoliv je uprostřed nezastřešená, otevřená k obloze tedy k nebi, je zde klid, nedoléhá sem hluk z ulice. Uprostřed je místo pro očistu, po stranách ty lodě.

Kopulovitá fontána uprostřed se používala k rituálnímu mytí před modlitbou. Z toho otevřeného nádvoří vedou čtyři prostorné klenuté lodě neboli niky, kterým se říká iwans, kde kdysi probíhalo to vyučování koránu. Mešita sloužila také jako islámská škola. V iwans dříve visely na dlouhých řetězech zdobené lampy, které jsou dnes součástí sbírek Muzea islámského umění.

Více si z toho, co říkal Mohamed nevzpomínám, však si to mohu doma vygooglit, že. Tak teď už fotky. Nejprve vstupní brána:

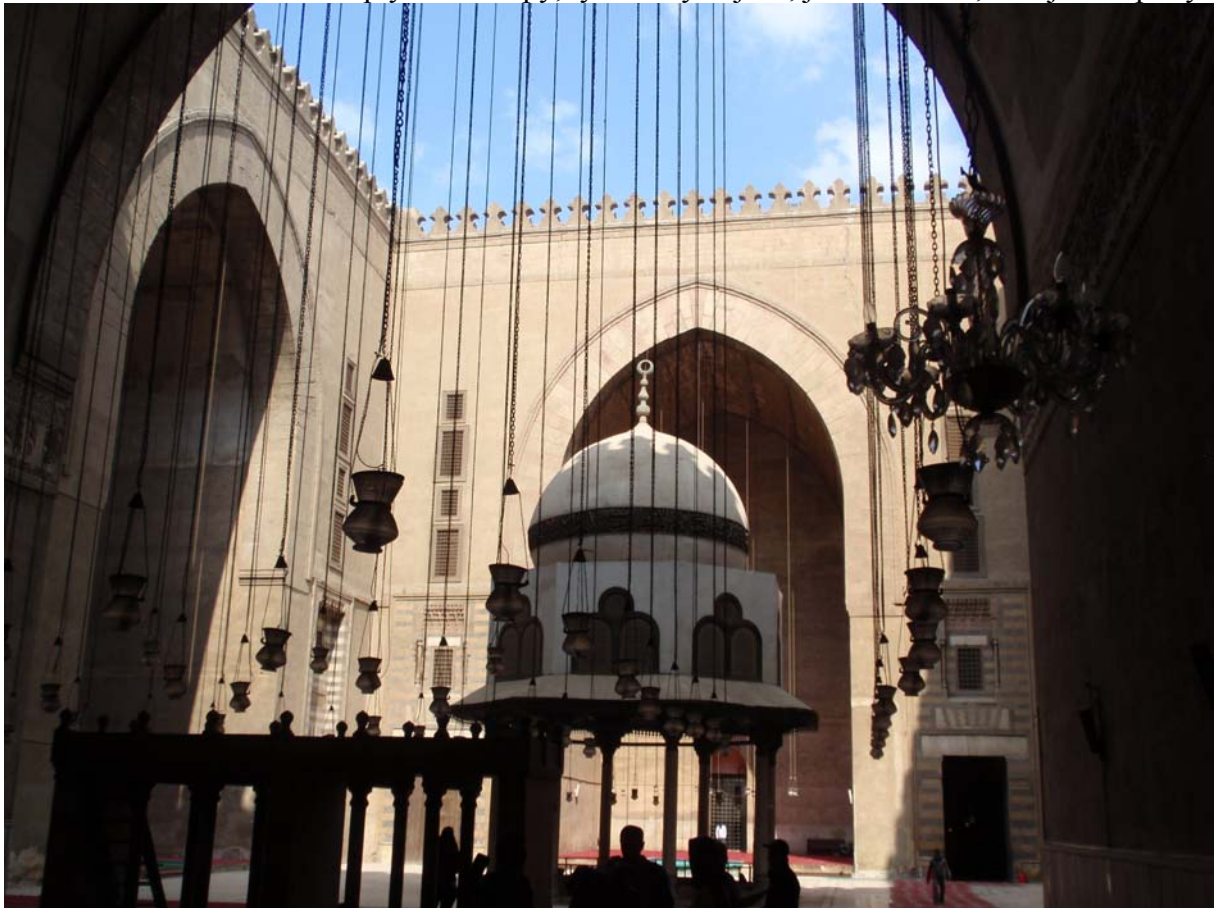
Na další fotce je to otevřené nádvoří s kupolovitým místem pro očistu.

Za mnou je hlavní z těch lodí, kde je také kazatelna, odkud omán předčítal posvátné texty pro muslimy, kteří se modlí na kolenou v řadách, nejsou zde žádné židle ani lavice. Na druhé straně mešity někdo opakoval tytéž texty jako ozvěna, aby všichni rozuměli, co se modlí.

Večer zde rozsvěcovali plynové lampy, ty už tady nejsou, jsou v muzeu, toto jsou repliky:

Ještě jsem si při východu vyfotila minarety. Vpravo jsou zdi té mešity sultána Hassana, vlevo zdi její téměř kopie z 19 století, mešity Al Rifai:

A jdeme dál, či spíše jedeme, pěšky se po tomto podivném městě dle mého názoru chodit nedá. Další naší zastávkou bude čtvrť koptských křesťanů. Především, Mohamed nám vysvětlil, že „kopt“ neznamená primárně koptský křesťan, nýbrž Egyptan, protože všichni obyvatelé Egypta jsou koptové. Proč tedy jedeme právě do křesťanské části? Není to z nějaké úcty ke křesťanským účastníkům konference, vždyť jistě dobrá polovina jsou muslimové, ale proto, že jedeme navštívit chrám Abu Serba. Tento chrám je význačný tím, že je jedním z nejstarších křesťanských kostelů v Káhiře, ale hlavně proto, že sem se údajně uchýlila panna Maria s Josefem a malým Ježíšem, když utíkali z Palestiny před hněvem Herodovým, který rozkázal povraždit všechna novorozeňata mužského pohlaví, protože bylo předpovězeno, že se narodil nový král. Ale tehdy zde byla pouze jeskyně, ve které pobývali.

No ať už to bylo jakkoli, tato část města je jedna z nejhezčích, docela čistá a upravená. Asi je to opravdu nějaký zvláštní rys Arabů, ale také Indů a těchto (pro)národů, že si libují na veřejných prostranstvích v tak strašném „bordelu“. Nebo ho přinejmenším nevnímají. Vždyť v Izraeli je to podobné: zelená linie – úpravné, čistěoučké, židovské osady plné zeleně. V kontrastu s tím jsou arabské části, kde je stejná špína a nepořádek jako zde (no, trošinku možná menší než v Káhiře, tady ten bordelismus dovedli Arabové k naprosté dokonalosti). No však se na to podívejme, jak je tady v křesťanské části poměrně čisto:

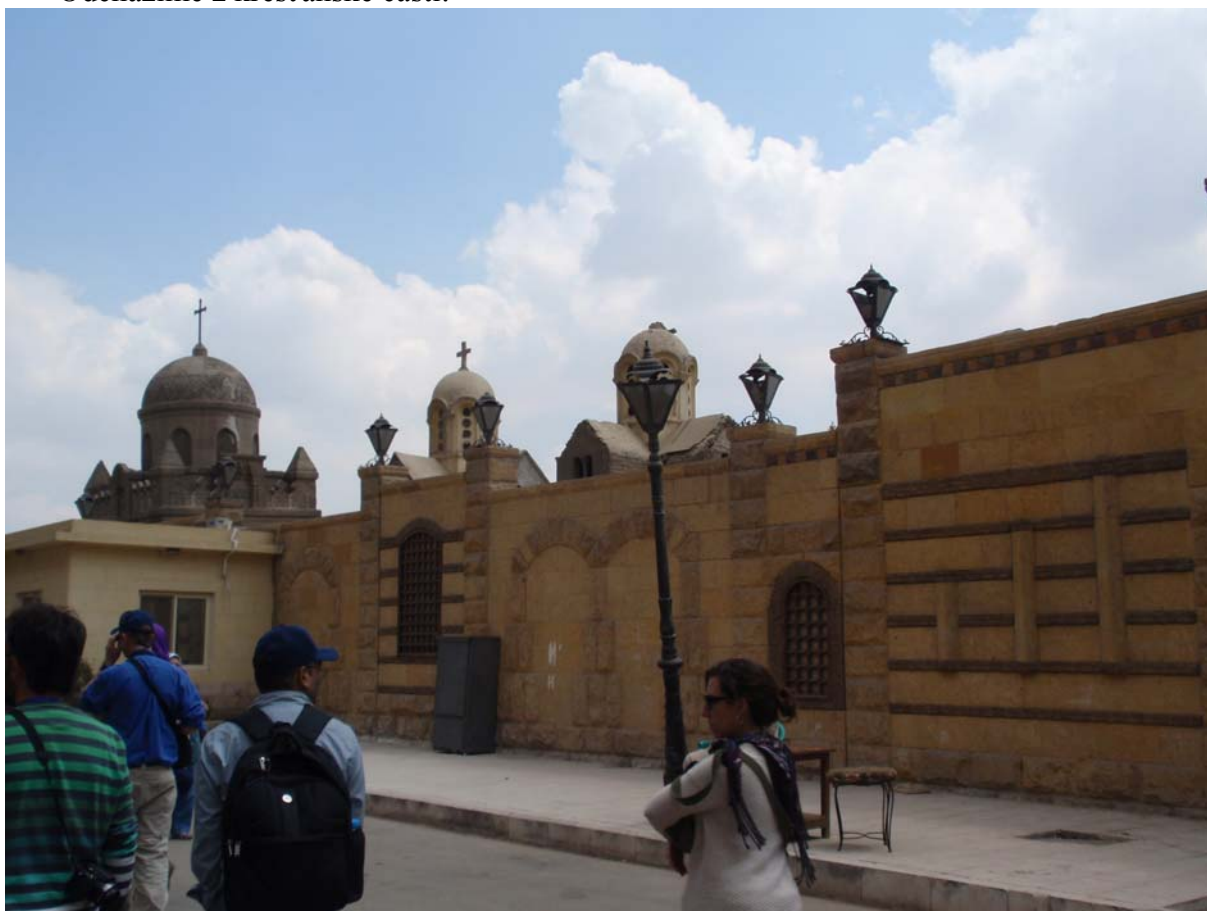
Ale už jsme u chrámu Abu Serba. Před kostelem je dokonce mapa, kudy Josef s Marií a Ježíškem putovali:

Uvnitř sice probíhají opravy, nicméně, je to zde krásné. Ty sloupy po první straně jsou zajímavé tím, že celkem je jich v kostele 12, jako apoštolů, a jeden z nich je ošklivější, ten je Jidášův. Mohamed nám rovněž vypráví historku, že když dělali zde v chrámu rekonstrukce, sloupy byly večer pokaždé nakřivo. Tak je srovnali, ale ráno byly opět nakřivo. Nakonec se museli prokopat dolů pod sloupy, no a našli tam ostatky svatého Sergia, po kterém je tento chrám pojmenován a který tímto dával na vědomí, že na něj zapomněli.

Odcházíme z křesťanské části:

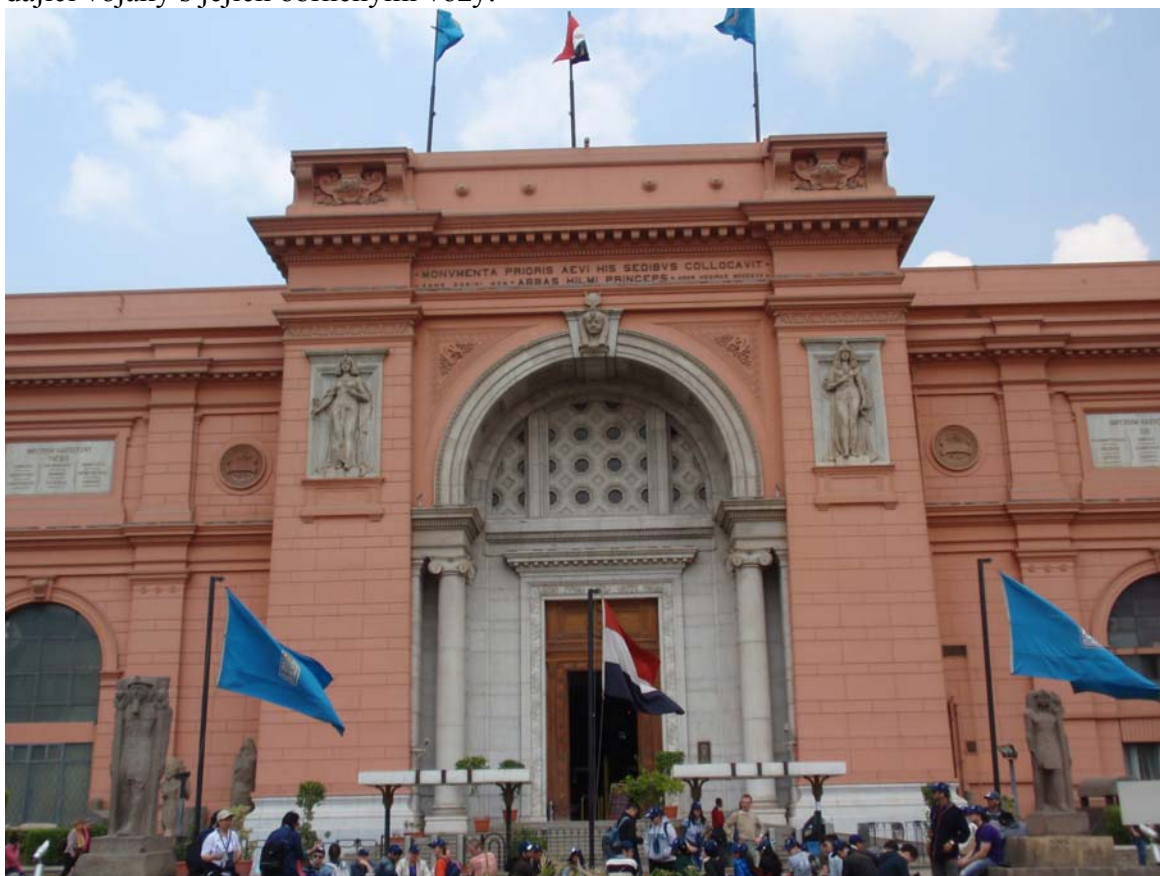

Další naší zastávkou bude Egyptské muzeum. Mohamed říká, že na něj máme pouze tři hodiny, a že člověk by potřeboval alespoň měsíc, ale slibuje, že nám to nejzajímavější ukáže a

vysvětlí. A já mu to věřím, je to opravdu dobrý průvodce. Cestou opět vidíme ten nepořádek, i když na fotce to vypadá trochu lépe, než ve skutečnosti, a já se intuitivně snažila fotit spíše ty hezké věci, přesto vložím alespoň jednu:

Přijíždíme k muzeu. Necháváme si na radu Mohameda vše v autobuse, protože budeme muset projít přísnou vstupní kontrolou, ostatně všude kolem vidíme hrozivě vypadající vojáky s jejich obrněnými vozy.

V muzeu to bylo opravdu zajímavé, ale bylo toho tolik, tolik zajímavých informací, že jsem přestávala vnímat. O každé soše Mohamed vykládal, nejen kdo to je, ale i co který symbol znamená, kde byla nalezena, co ten který faraon udělal, vystavěl, atd. Asi nejkrásnější a nejznámější byly poklady z Tutanchamonovy hrobky, kterou objevil v roce 1922 v údolí králů Angličan Howard Carter. Jako jedna z mála nebyla zcela vykradena, protože Tutanchamon byl poměrně málo významný 12. faraon 18. dynastie, a tak byla tato hrobka schována pod jinou hrobkou mnohem významnějšího faraona. Nesmělo se zde fotit, proto přidám alespoň maličké fotky stažené z Internetu.

V té hrobce byly čtyři do sebe vložené zlaté obrovské truhly, v nich zase do sebe vložené zlaté sarkofágy, prostě systém matrjošek. Vypadá to vše opravdu nádherně.

Nakonec mne ale z toho všeho rozbolela hlava, záda i nohy, sotva se vleču. Kéž bychom už šli někam na oběd! K mému zděšení nám Mohamed ve tři hodiny řekl, že nyní máme hodinu sami pro sebe, abychom si muzeum vychutnali ☺ ! Ještě jsem dnes nejedla, potřebuji si nutně někam sednout a dát si alespoň kafe, ale peníze jsem nechala v autobuse a tady stejně žádnou možnost nevidím. V tomto stavu ještě hodinu bloumat a obdivovat památky starého Egypta se mi zdá nemožné. Tak se svěřuji Mohamedovi a ten mne ochotně vede dolů do kavárny. No jo, ale peníze mám v autobuse! Tak mi koupil kávu, pak ještě jednu, a hned je lépe.

Konečně jedeme na oběd, který si opravdu zasloužíme, a po něm nás čeká ještě jedna kulturní událost, a tou je Tanoura show. Mají to být nějaké spirituální tance dervišů.

Mimochodem, zde v Káhiře se mi již nezdá tak strašné to muslimské zahalování.

Kdybych se zde měla pohybovat, asi by mi ani ta příšerná burka moc nevadila a vítala bych to jako nutnou ochranu před tím, co je venku.

A jsme na místě, kde se bude konat Tanoura show. Obsazujeme místa vpředu, ale až nyní se s hrůzou dovidám, že ta show začne v 19:30 a bude trvat hodinu a půl. Proboha, ještě není šest, co zde budeme dělat tak dlouho? Vedle mne sedí Taiwanec, který je tak utahaný, že okamžitě na židli usnul s hlavou na mém rameni. Jak jsem se později dozvěděla, Eva Hajičová s Karttunenem si moudře vzali taxi a hned po obědě odjeli na hotel. Naštěstí mám v batůžku sebou knihu, jako zkušená cestovatelka nikdy necestuji nikam bez příruční lampičky a knihy. Tož snad to zde nějak za pomoci Agáty Christi a Herkule Poirota přežiji! Po hodině mám chuť na cigaretu, ale jednak se neodvažuji jít ven do toho rámusu a špíny, a jednak nechci budit přítele Taiwance.

Konečně show začíná. Tento tanec není přesně tanec dervišů, ale hodně se mu podobá, asi jediná odchylka je to, že zde hraje hudba, tamburina a flétna. Pravda, někdy až moc hlasitě, tak, že si zacpávám uši. Nastoupí skupina chlapů v bílém, a za zvuků té (zatím) pěkné hudby bubnují. Jeden z nich je obzvlášť dobrý, ten s těmi kastaněty (třetí zprava).

Začátek je hezký, ale prostřední část je už více taková show pro turisty. Hezky ale zpívá takový jakoby muezzin, či co to má být. On tedy přímo nezpívá, mně to zní jako vyvolávání muezzina z mešity k modlitbě, ale je to hezké. Ten co zpívá stojí v černém v tom prostředním oblouku.

V poslední části už hudba přímo řve, to sem přeci nepatří!

Tato show je opravdu trochu příliš jen a jen show, kdyby to byly opravdu spirituální tance, asi by to na mne působilo mnohem lépe. No jo, ale to by tady zase na druhé straně nemohli být ti diváci, že.

Tak konečně je konec, je devět večer, proboha, kdy se dostanu do postele? Od rána od sedmi toho bylo opravdu moc, čili „čeho je moc, toho je příliš“, a to platí i pro ty dobré věci. Organizátoři se prostě rozhodli nám ukázat Egypt, ale méně je někdy více.

Čtvrtek, 16.4.2015

Začíná další pracovní den. Ráno při čekání na autobus mne opět zaujaly ty smějící se stromy před naším hotelem, tak jsem poprosila přítele Kazacha, aby mne vyfotil.

Dnes mám přednášku, naštěstí až odpoledne. Naštěstí proto, že jsem včera už byla tak unavená, že jsem se nedokázala přinutit si projít svou prezentaci. Nicméně, v noci jsem toho moc nenaspala, přemýšlela jsem, jak přednášku pojmout. Nakonec jsem si řekla, jsou zde lingvisti a informatici, nemá smyslu jít do technických detailů, stejně na to nebudu mít čas. A tak jsem se rozhodla všechny logické formule přeskočit a vyložit to hlavní jenom v próze. Docela odvážný tah, vždyť se mi kamarádi smějí, že myslím v lambda termech.

Dopadlo to, myslím, velice dobře. Časový limit jsem stihla, dotazy byly výborné, a teď večer mne lidi spontánně zastavují a chválí mou přednášku. Tak prima, mám „odrobeno“, budu se trochu věnovat psaní knihy.

Pátek, 17.4.2015

Dnes máme výlet na pyramidy v Gíze. Náš hotel je vlastně v Gíze, aspoň to nebudeme mít tak daleko. Začínáme opět brzy, odjezd již v šest hodin. Jsem celá napjatá, vidět pyramidy a Swingu byl vždycky můj sen. Zde v Gíze se nacházejí tři hlavní velké pyramidy a kolem každé z nich jsou nějaké malé pyramidky, které byly pro královny. Ty tři velké se jmenují podle faraónů, kteří je postavili: největší je Cheopsova (také Velká) pyramida, o něco málo menší je Rachefova pyramida, která je pár desítek metrů od té Cheopsovy, a nejmenší pyramida, umístěná kousek dále, je Menkaureova pyramida. Východně od těchto pyramid se nachází Velká sfinga, což je největší socha na světě vytesaná z jednoho kusu kamene. Dle našeho Mohameda nazývali staří Egyptané pyramidy Domy věčnosti (House of Eternity), protože nevěřili ve smrt. Smrt pro ně byla pouze přechodem do jiné dimenze života a věřili ve věčný koloběh života. Proto pyramidy měly sloužit faraónovi, který zde byl po smrti uložen jako semínko do půdy, aby z něj mohl vzejít opět život v tom věčném koloběhu. Sfinga naproti tomu měla chránit veškerý egyptský lid. Hlava je hlava faraóna a tělo je lví. Původně na té hlavě byly všechny atributy faraónovy moci, tj. kobra a sup na čele, vlasy upravené tím zvláštním způsobem a na nich královská koruna. Dnes už zůstaly jenom ty vlasy. Ovšem to tělo lva je překvapivě dobře zachované, je tam všechno přesně, lví ocas, tlapy, atd.

Zde je naše skupina, v popředí Mohamed se skarabem, Kazach má roztažené zvednuté ruce. V pozadí je Rachefova pyramida. Poznává se dle toho, že na jejím vrcholku jsou zbytky vápence, kterým byly kdysi pokryty celé pyramidy a úžasně se to na slunci blýskalo. Ovšem toto povrchové krytí bylo většinou místními odstraněno, potřebovali kámen na stavbu svých domů.

Cheopsova pyramida v celé své kráse:

Zaplatila jsem si také vstup do vnitřních prostor, ale nesmělo se tam fotit. Teprve uvnitř si člověk opravdu uvědomí, jak obrovská ta stavba je, kolik toho ti lidé před pěti tisíci lety uměli, jak přesně pracovali a kolik úsilí to muselo vyžadovat nakupit na sebe takové obrovské množství tunových kamenů. Uvnitř jsme se po dlouhé době lezení téměř po čtyřech dostali do hlavní faraonovy komnaty. Je umístěna v samém srdci pyramidy, je to přesný kvádr se zcela rovnými stěnami, mezi ty kameny nestrčíte ani nehet! Jak toto postavili bez malty? Prostě ty obrovské kameny musely být naprosto přesně geometricky opracované do tvaru kváдру a drží na sobě vlastní vahou. Nikde ani škvírka. Vůbec se mi zdá, že staří Egypťané si libovali v přesných geometrických tvarech. Sám tvar pyramidy je geniální. Navíc, musí být naprosto přesně orientovaná, čtyři hrany jehlanu jsou přesně na východ a západ, a vchod do pyramidy vždy přesně na sever.

Zblízka to vypadá téměř jako zmrzlá obrovská balvan, ale zdání klame. Po tolika stolecích, téměř pěti tisíciletích tyto stavby stále stejně stojí, že by opravdu na věčnost?

Máme hodinu volno, tak obcházím Cheopsovu pyramidu dokola, kochám se a přitom vnímám sílu tohoto zvláštního místa v poušti. Mohamed nás varoval, že nemáme reagovat na žádné nabídky těch prodavačů, kteří se zde motají kolem. Nabízejí všelijaké tretky, jízdu na velbloudu, oslu nebo na koni, a jsou neobyčejně vlezlí. Ale nemuselo by to dobře dopadnout, jsou nesmírně vynalézaví, jak z člověka vytáhnout peníze a Mohamed říkal, že i když je zde plno policistů, nikdo by pro nás nehnul ani prstem a on sám pak nehodlá zde ztrávit celý den tím, že nás bude vyťahovat z bryndy. Docela mne to vylekalo.

A tu se stalo něco zajímavého, nevidaného. Jelikož chodím sama, vrhli se na mne místní prodavači jako supi, strkají mi pod nos všechny ty tretky, nutí políbit jejich velblouda, až jsem dostala opravdu strach a v obranném gestu bezděčně dala levou ruku na hrud' pod mého skaraba, a přitom byl vidět náramek proti uhrnutí z Nazareta (ta nádherná příhoda s Čajkovského houslovým koncertem). Nic jsem tím nemyslela, bála se dokonce promluvit, abych nevyvolala nějakou nepříjemnost. Ovšem ti chlapi v tu ránu odstoupili s velkými omluvami, „sorry madam, sorry, sorry“, málem že přede mnou neklekli na kolena.

Zopakovala jsem pak toto gesto ještě několikrát, teď už vědomě, a pokaždé fungovalo. Nejsem z toho moudrá, musím se zeptat Mohameda. A ten mi řekl, že se nediví, protože a) skarab je posvátná ochrana lidského stvoření, b) náramek proti uhrnutí Egyptáné dobře znají a bojí se ho, a c) zatímco pravá ruka na hrudi je obvyklý egyptský pozdrav, levá ruka na hrudi je gesto vyhrazené královnám! No a já jsem levačka, takže levá ruka na hrud'. Kdybych chtěla, určitě bych to nevymyslela lépe.

Pokračujeme k té druhé pyramidě, jejíž špička je stále ještě pokrytá vápencem.

A zde jsou všechny tři „dámy“ v plné své kráse. Odtud vypadá Cheopsova pyramida menší, než Rachefova, ale není.

Ještě pohled na tu poušť kolem, je úplně jiná, než v Izraeli. Nejsou zde hory, ani kousek travičky, natož ovečky, jenom písek, kamení, písečné duny a velbloudi.

A už jsme u Sfingy. To je ale krasavice, že?

Ještě zadní část sfingy.

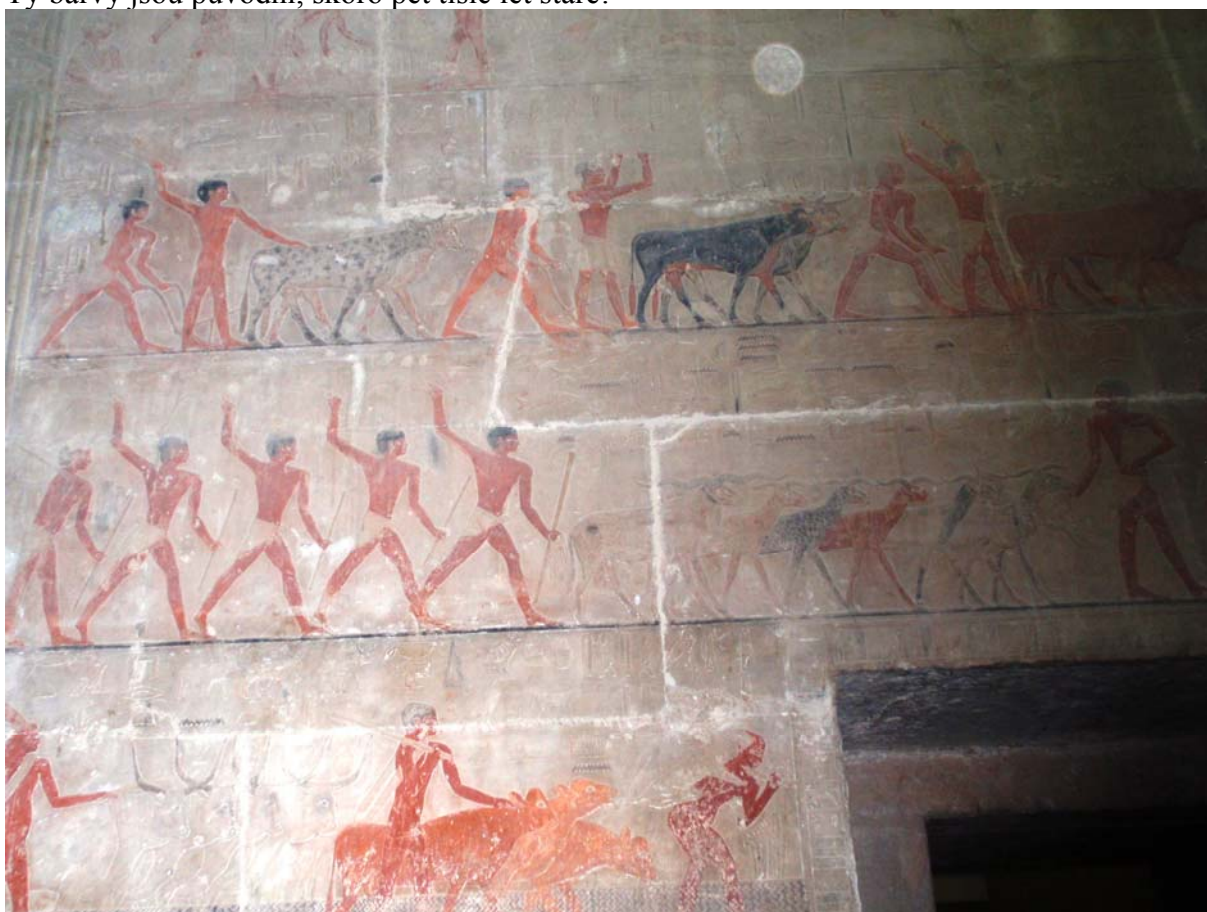
A hlava, bohužel již bez nosu a bez královských atributů.

Pokračujeme dále k jednomu z nejstarších domů pro věčnost, ještě před pyramidami. Stěny jsou zde zdobeny nádhernými reliéfy ze života Egyptů, např. krmení plameňáků:

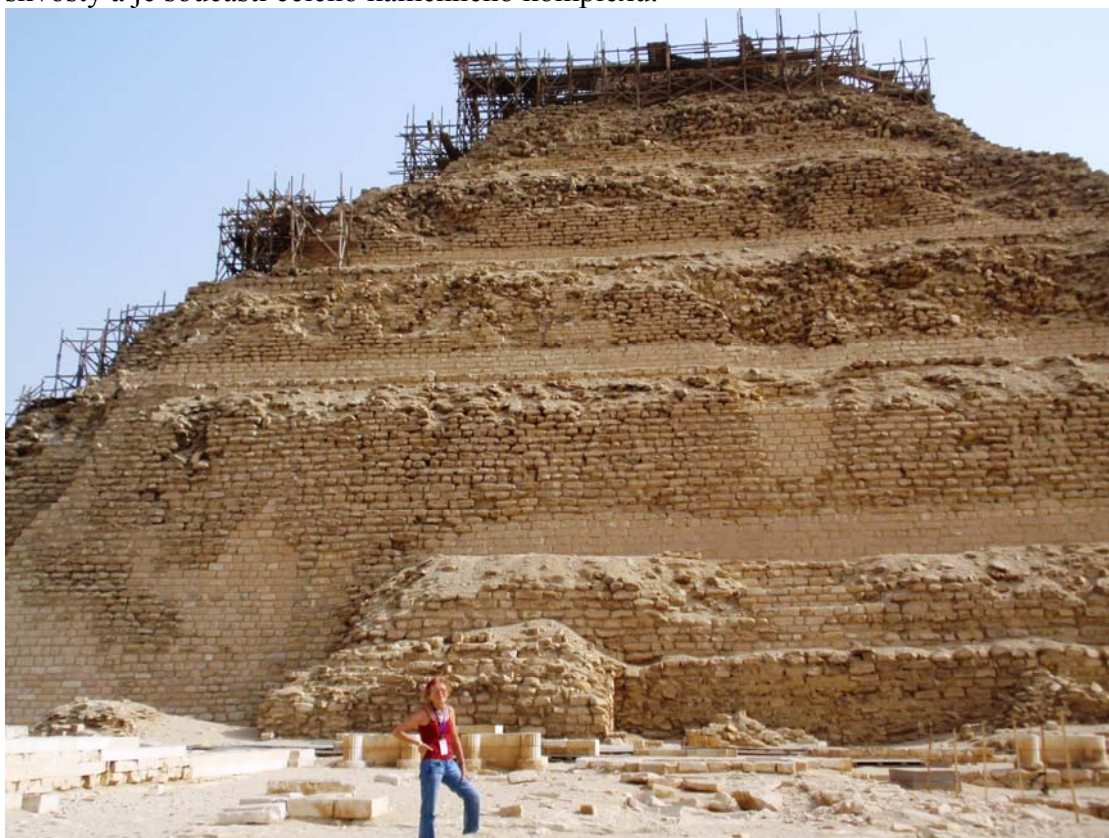
Ty barvy jsou původní, skoro pět tisíc let staré!

Poslední zastávka před obědem bude schodová pyramida. Mohamed nám toho o ní řekl hodně, ale je již skoro čtyři hodiny odpoledne, ještě jsem dnes nejedla a padá na mne únava, moc jsem si nezapamatovala. Byl to nějaký geniální starověký architekt, který postavil první kamenný komplex, do kterého se vchází sloupovou síní, a ta pyramida má pod zemí 12 hrobek pro faraona i celou jeho rodinu. (Pouze v Cheopsově pyramidě je ta pohřební komnata nad zemí, v přesném geometrickém středu pyramidy.)

Pyramida samotná nevypadá nijak moc zajímavě, až na to, že je starší než ty tři skvosty a je součástí celého kamenného komplexu.

Hledaly jsme s kamarádkou z Finska kopii sochy toho faraóna, který sedí na královském křesle (originál je v egyptském muzeu). Ale našly jsme nějaké jiné sochy.

Konečně jedeme na oběd! Vždyť už to bude spíše večeře! Cestou mjííme palmový les, který v té poušti působí zvláštěně, ale je jasné, že se blížíme k obydleným částem, protože v tom lese je tolik smetí, marastu a odpadků, že se mi zvedá žaludek, naštěstí to na fotce není vidět.

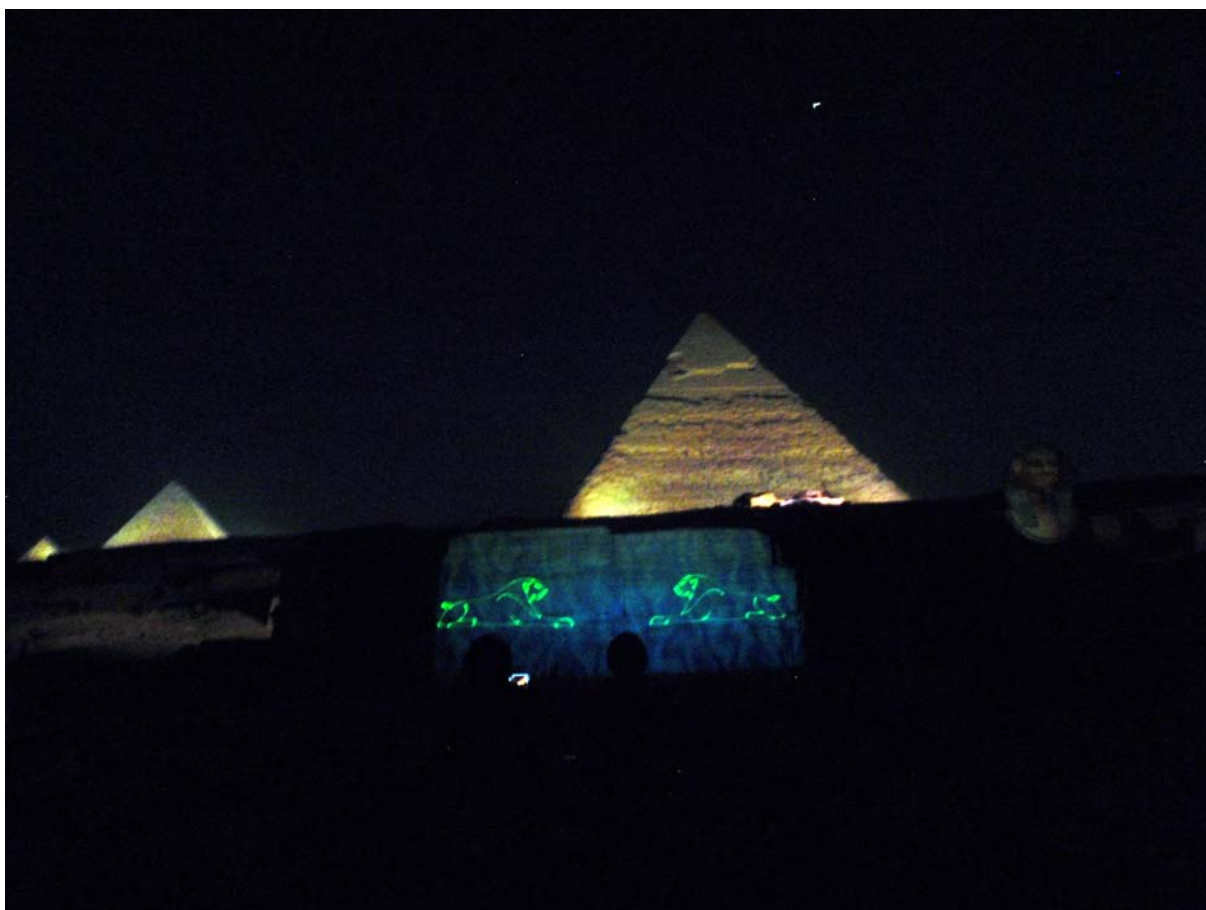
Jedeme do čtvrti Sakhara, kde je pověstná restaurace, je fakt, že jídlo je výborně, ale já už mám takový hlad, že by mi asi chutnalo cokoli. Po obědo-večeři máme chvíli čas nakoupit suvenýry, koupila jsem pár magnetek, jinak tu není co koupit, asi moc dárečků domů nepřivezu. Ale potvrdila se mi zde kouzelná moc mého skaraba od Martiny (Martino, díky!) a náramku z Nazareta. Prodavač na ten náramek udiveně a velice obdivně kouká a ptá se mne, kde jsem ho koupila. Říkám, že v Izraeli, v Nazaretě, kde byl vychován Ježíš. Na to jeho obdiv ještě vzrostl, a ačkoliv jsem nesmlouvala, udělal mi za můj nákup nižší cenu ☺ !

Ale s nákupy je to dosti bída, ještě jsem neviděla žádný nějaký takový normální obchod, natož obchodní centrum. Někde v Káhiře přeci musí být, ale kdoví kde. Např. ta Nile univerzita, kde máme konferenci, je opravdu pěkný moderní kampus, postavený v poušti, a to do slova, kolem dokola není nic jiného než poušť. Studenty sem svázejí ráno autobusy a večer rozvázejí domů, tak, jako teď nás. Tož bych čekala, že přeci zde musí být někde nějaké obchůdky, ale absolutně nic! Asi si studenti nosí všechno sebou, jídlo i pití.

Poslední událost, kterou máme dnes v plánu, je světelná show u pyramid, ke které nám Velká sfinga bude vyprávět historii Egypta a faraónů. Obsazujeme přední řady a napjatě čekáme, až to začne.

A už je to tady! Začíná hrát příjemná hudba, pyramidy se rozsvěčují, pak se rozzáří Sfinga a začne mluvit. Samozřejmě ne ta Sfinga, ale je to hezky udělané, jakoby opravdu mluvila ta Sfinga. Chvillemi se promítají výjevy za starého Egypta, je to opravdu hezké a působivé.

Na hotel přijíždíme opět až v deset večer, takže sprcha a lůžko.

Sobota, 18.4.2015

Konference pokračuje, ale já se rozhodla, že dopoledne zůstanu na hotelu, mám spoustu práce, která už nepočká. Mám ale starost, aby na mne autobus zbytečně nečekal, tak klepu na svého souseda, aby vyřídil, že zůstávám. Dopoledne pracuju a pak se rozhodnu, že si vyjdu na procházku a pokusím se dostat někam dále od hotelu. Pořád zde jenom sedíme nebo popocházíme, když jsme na výletě, ale normální procházka mi opravdu chybí. Tak statečně vyrazím do pouště v naději, že třeba narazím i na nějaký ten obchůdek a koupím si kávu. Nakonec jsem žádný obchod nenašla (však tu také opravdu nic není, jak mi potvrdila Samhaa), došla opět jenom k té mešitě, a protože je hezky, chci si udělat aspoň pár fotek. V tu ránu je u mne místní policista, a jejda, co jsem zase provedla? Asi mu vadí, že fotím, vždyť je čas modlení. Tak co se tu má co nějaká ženská procházet, bez nutného šátku, prostovlasá a navíc ještě fotit? Policista se tváří opravdu hodně zarputile, mračí se jak čert, ale já si vzpomenu na ono kouzelné gesto. Vida, funguje! S omluvami vycouval. Proto poučení, do Egypta bez skaraba a bez kouzelného náramku nejezdit!

Takže zde je pracně vydobytá fotka oné mešity, je to tatáž, kterou jsem viděla a vyfotila první večer zde:

A ještě jedna fotka cestou zpět k hotelu:

Nakonec jsem poslala Samhaa mail, že už dnes nepřijdu a šla odpoledne do bazénu. Až dosud bylo poměrně chladno, ale dnes je nádherný a teplý den. Navíc, u bazénu vůbec nikdo není, a já už opravdu potřebuji trochu pohybu. Úžasné, vyplavala jsem se nádherně!

Neděle, 19.4.2015

Poslední den konference, strašně rychle to uteklo, jako vždy. Dnes ale nefotím, poslouchám přednášky, některé jsou zajímavé, u jiných spíše píšu svou knihu. Odpoledne ale na mne padá taková únava, že poprosím Samhaa, zda by mi neobjednala taxi, že potřebuji na hotel. Není to moc příjemné, když je člověk odkázaný jenom na organizátory a konferenční autobus, čili přikovaný od osmi ráno do devíti večer v universitním kampusu. Kdybych si tak mohla alespoň někam vyjít! Ale není kam, universitní kampus je v poušti, a kolem doslova nic než písek a kamení. Jelikož ráno budu vstávat v 2:45, a musím ještě sbalit a odhlásit se z hotelu, zdá se mi rozumné odjet na hotel dříve.

Totíž, na zítřek jsem si zaplatila výlet do Luxoru. Před odjezdem na konferenci jsem dostala mail zda chci jet v pondělí na výlet do Luxoru. Okamžitě jsem odpověděla, že ano, přeci být v Egyptě a nevidět Théby, to je nemožné, že? Teprve později se ale vyjasnilo, že na to pondělí jsou na výběr výlety dva. Zadarmo do Fayoom nebo za 350 dolarů do Luxoru. Radila jsem se s Martinou, ta zase se svou tetou, která je milovnicí Egypta, a závěr byl jasný – Luxor. Ale mám z toho trochu obavy, znamená to opravdu vstávat hodně brzy respektive nespát vůbec, odjezd od hotelu na letiště ve 3:30, odlet do Luxoru v 6:00. Poté celý den v Luxoru, odlet zpět ve 23:30, přílet do Káhiry v jednu hodinu ráno. Jelikož mi odlétá letadlo do Říma ve 3:30, je jasné, že na hotel to už nestihnu. Proto jsem si domluvila, že mi někde na letišti uschovají kufr a v noci nebo spíše brzy ráno na mne bude čekat Mr. Magdy, který mi se vším pomůže, takže by to mohlo dopadnout dobře. Ovšem znamená to opět dvě noci beze spánku, navíc má být zítra v Luxoru 38⁰ Celsia! Mám sbaleno, jdu se na recepci odhlásit a objednávat na ráno buzení, neboť mám obavy, že zaspím. Na lísteček jsem jim napsala čísla pokojů (paní Fahmida z Bangladéše letí také do Luxoru) a čas 2:45, kdy chceme vzbudit. Ještě jsem zdůraznila, že nesmíme zaspát, protože letíme do Luxoru.

Pondělí, 20.4.2015

Naštěstí jsme se obě vzbudily, či spíše, já nespala vůbec, protože recepce se samozřejmě neobtěžovala s buzením, ačkoliv to včera slíbili. Když si v té brzké ranní hodině na recepci ztěžuji, proč nás nebudili, ten chlap se mi do očí vysmívá, zatracený pronárod! To je přeci skandální chování, a to jsme na zdejší poměry v luxusním mezinárodním hotelu. Dobrá, jiná země, jiný mrav, ale ty Araby moc ráda nemám. No nic, už jsme na letišti, sluníčko vychází a můj poslední vzrušující den v Egyptě začíná.

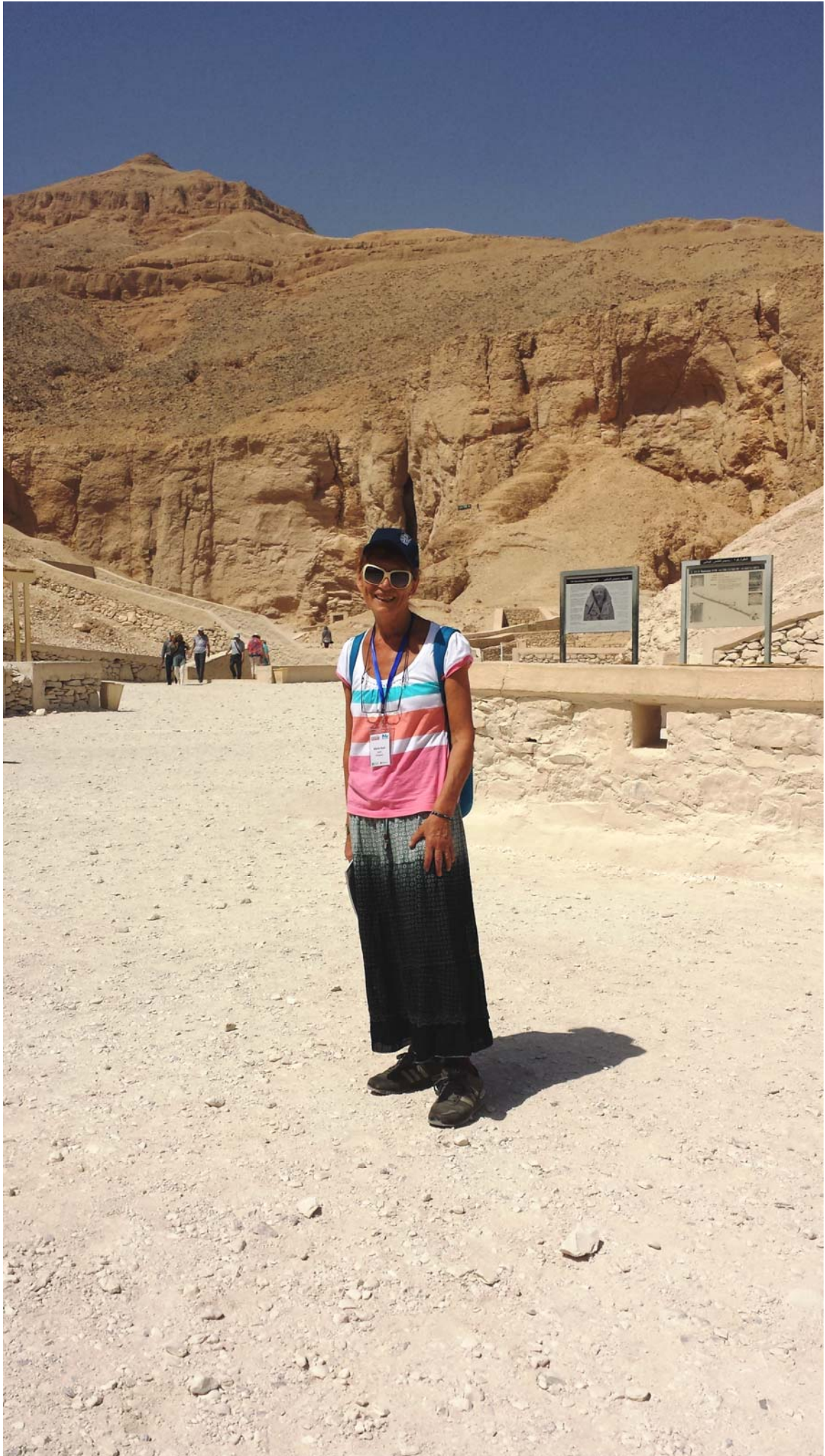
První zastávka je v Údolí králů. Toto údolí je úchvatné. Sloužilo jako pohřebiště faraónů, bylo využíváno od 16. do 11. století před naším letopočtem za vlády panovníků 18., 19. a 20. dynastie. Kolem dokola jsou docela impozantní hory, všude kámen a písek. Když ty hrobky stavěli, tak vždy nejprve odkryli horní vrstvu písku a kamení až na samotný kámen, do kterého pak hloubili hrobku. Bohužel se zde nesmí fotit, ale moje kamarádka Fahmida z Bangladéše mne vzala přes mobil:

A ještě vložím fotku z Internetu:

A ještě jednu fotku, kterou dělala Fahmida:

Na druhé straně, ale stále na západním břehu Nilu, je údolí Deir el Bahri se slavným zádušním chrámem královny Hatshepsut. Je to krásné, ale vedro je opravdu únavné. Nechápu, jak zde mohou někteří lidé chodit v černých a evidentně nepropustných kalhotách. No však jedné nevhodně oblečené Číňance se udělalo špatně. Naštěstí jsem si vzala sukni a lehounké triko (v batůžku mám svetr na noc), tak statečně šlapu k chrámu.

Ty modré čepičky mají všichni účastníci naší výpravy, abychom se poznali:

V roce 1997 se zde odehrál Luxorský masakr, kdy zde islamističtí teroristé zabili během 45 minut 65 turistů a mačetami zohavili ženy a děti. O tom pochopitelně náš průvodce nemluví, ani se mu nedivím. Tak se raději kochejme krásou starověku.

Ten kamenný pták, nevím co to má znamenat, je jako živý, že? Přítelkyně Fahmida mně sice do záběru strčila ruku, ale to nevadí, že:

Cestou zpět se ještě zastavíme u soch, které se nazývají Memnonovy kolosy:

A konečně je zde oběd, který budeme mít na řece Nilu, a to na lodi. Totiž, nakonec nás na tento výlet jelo pouze deset účastníků konference, ostatním to asi připadalo drahé. Z těchto desíti budou zítra čtyři pokračovat plavbou po Nilu až do Asuánu, kam dorazí v pátek.

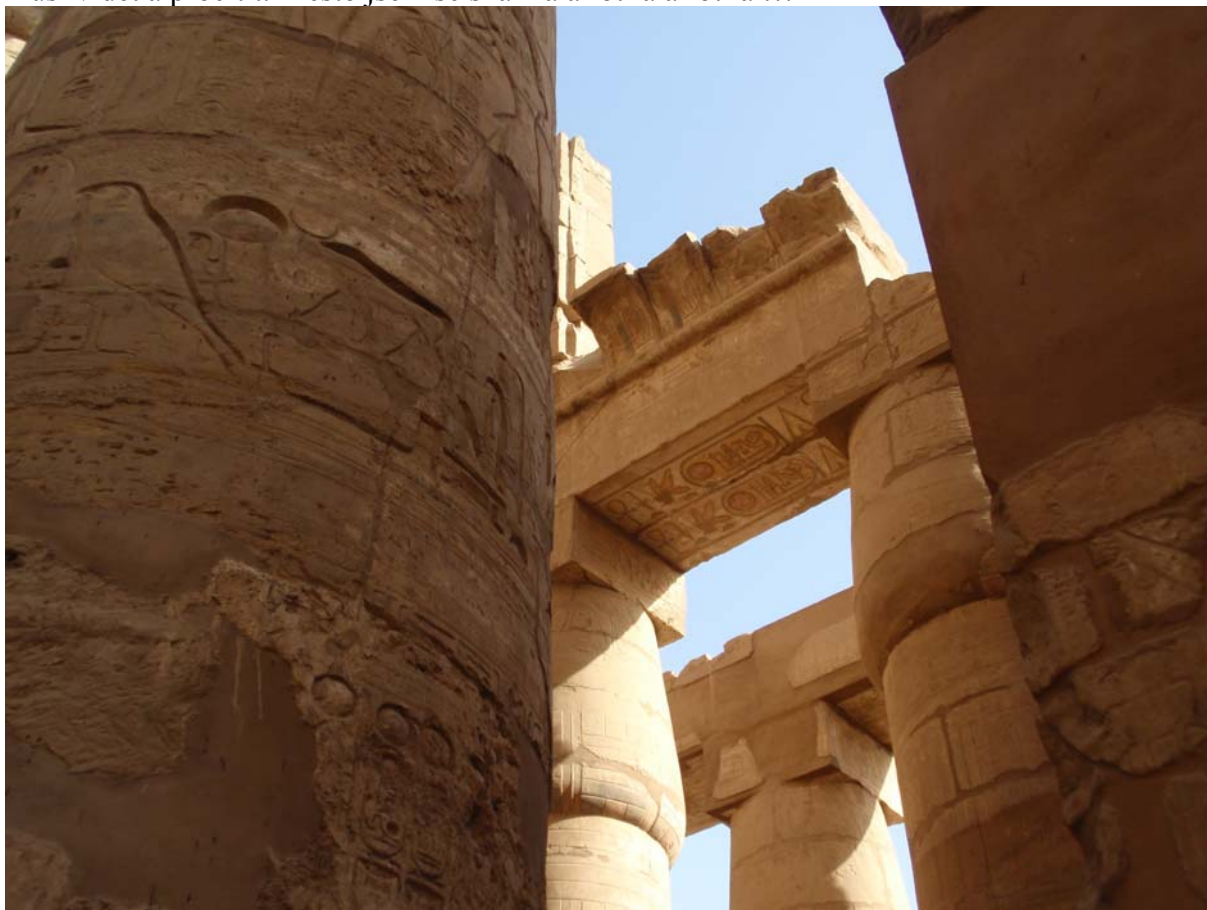
Po obědě a krátkém odpočinku jedeme na východní břeh, a to na místo, které mne z celého Egypta nadchlo nejvíce. Je to chrámový komplex v Karnaku, hlavní kultovní středisko boha Amona a úžasná ukázka toho, jak staří Egyptané uměli pracovat s kamenem a geometrií. Celým chrámovým komplexem se táhne dlouhá jakoby chodba, jejíž podlaha se mírně zvedá, přičemž horní část klesá. Symbolika je jasná. Vcházíme do oné další dimenze, my bychom řekli „na onen svět“ a na konci je svět Bohů.

Po obou stranách lemují cestu sfingy.

Bohužel na fotkách se ta krása zachytit nedá, komplex je to obrovský, to prostě člověk musí vidět a procítit. Přesto jsem se snažila a fotila a fotila ...

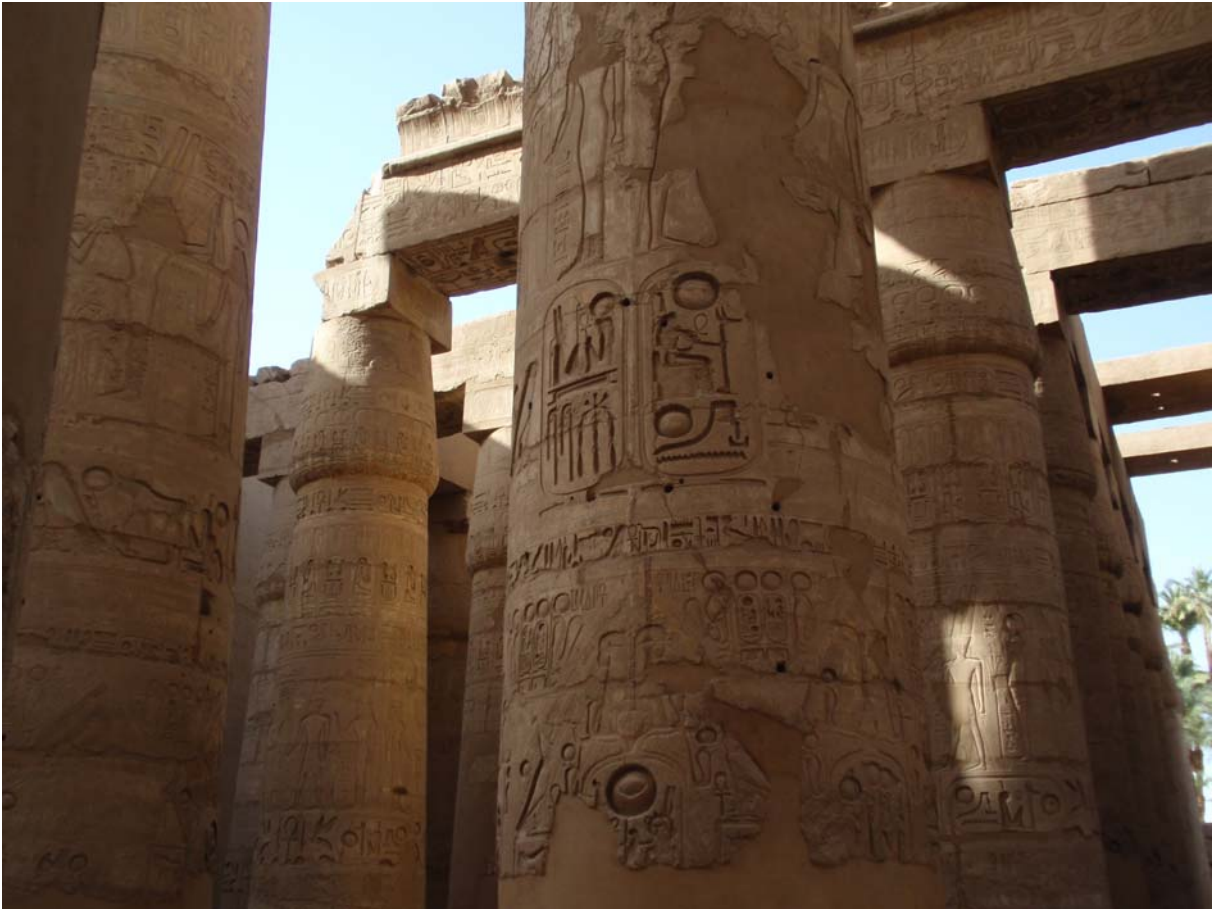

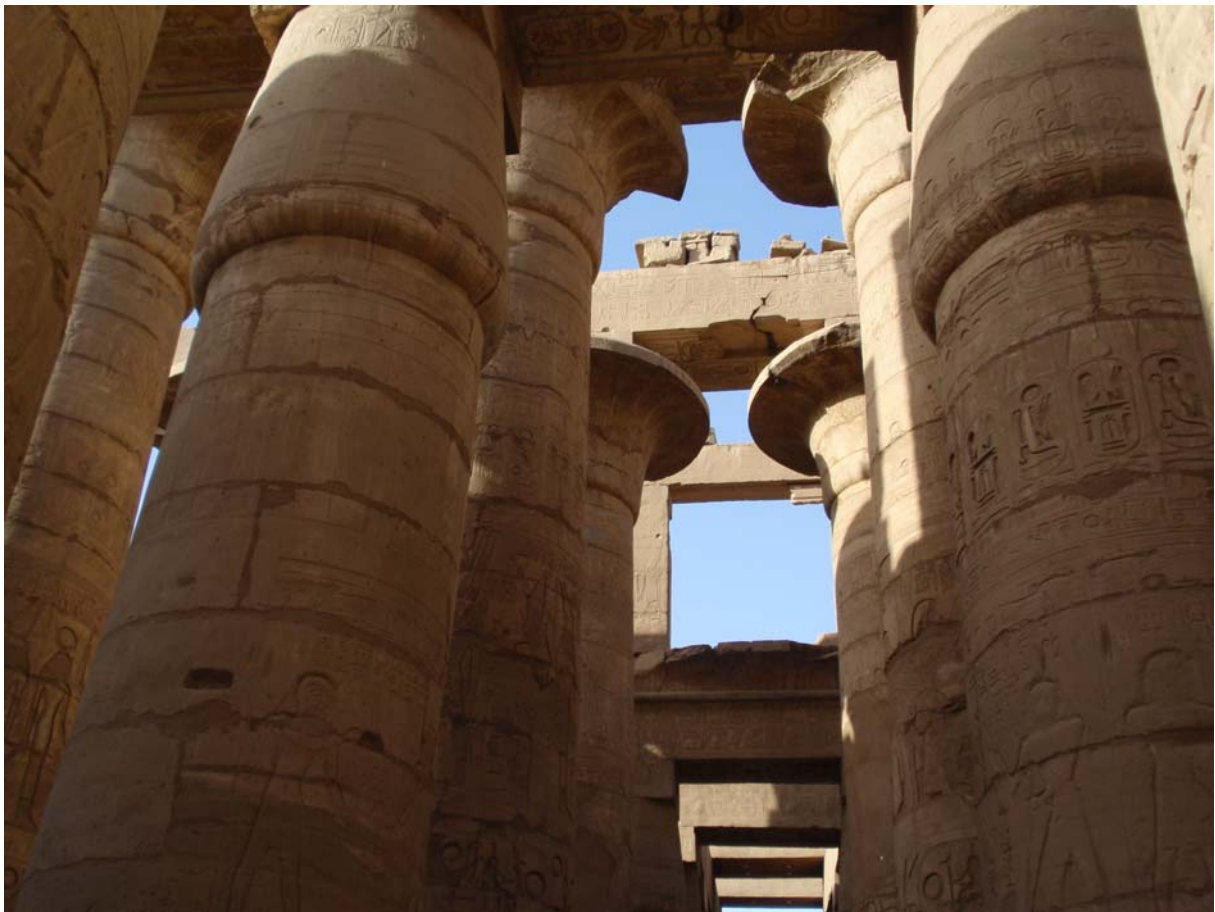
Zde je jeden ze dvou obelisků, které se zde nacházejí, vytesaných z jednoho kusu kamene, každý váží 323 tun:

Ta malá socha u nohou faraóna Ramsese je jeho manželka, jejíž jméno jsem zapoměla:

Přicházíme k Luxorskému chrámu. Zdá se mi méně zachovalý než ten v Karnaku, ale je rovněž krásný, dýchá to tu na vás tou úžasnou atmosférou starověku. Na tom podstavci či vlastně trůně sochy faraóna je symbol sjednocení Dolního a Horního Egypta, myslím, že je zcela jasný.

Z Karnaku vedla kdysi ve starověku k Luxorskému chrámu cesta, která byly lemována tisíci malými sfingami a chodil po ní faraón za svou královnou. Nyní mají v plánu zbořit vše, čím byla tato starověká cesta v novověku zastavěna, včetně mešit a kostelů, a zcela ji obnovit včetně těch sfing. První část je již obnovena:

Po příchodu na loď jsem byla sice šťastná, ale upocená a unavená. Proto jsem se zeptala, zda bych si někde nemohla dát sprchu. Ó ty naivní Evropanko, vždyť jsi v Egyptě! Tak jsem se umyla do půl pasu na toaletě a šla na horní otevřenou palubu, kde jsem se zula, cáchala unavené nohy v bazénu a bylo mi krásně.

Zde je naše výprava v celé své kráse po večeři na lodi. Jsme již odpočatí, převlečení do suchých triček (alespoň my dámy), a tedy spokojení.

Jedeme zpět na letiště, kde mne opravdu čeká Mr. Magdy s mým kufrem. Velice mi pomohl, jinak bych snad ani odlet do Říma nezvládla. No asi zvládla, ale bylo by to mnohem obtížnější. Paní organizátorka Samah mne upozornila, že mu mám dát nějaký ten tip, ptala jsem se, zda 20 egyptských liber bude stačit. Prý bohatě. No, dopadlo to tak, že mne vážený pan Magdy obral o všechny egyptské libry, které mi zbyly, tj. skoro 100, a navíc i o Eura (cca 45), která jsem si chtěla nechat do Říma, kde budu čekat na odlet do Prahy osm hodin! No jo, naši milí, kulturní Arabi, pronárod jeden zatracený. Ani mi nevdají ten fakt, že zde musím dávat bakšiš, jako spíše to, jak to bezostyšně a tvrdě vyžadují. Ale pan Magdy mi pomohl hodně a v Římě mohu platit kreditní kartou, tak jsem to oželela s klidem. Prostě, to je Egypt. V programu toho našeho výletu bylo napsáno „tips included“. Však \$350 není málo za jeden den, že. Přesto zástupkyně organizace, která tento výlet pořádá, paní Samah Samir, od nás vybírala ještě na lodi tips pro průvodce a šoféra autobusu.

Cesta domů nakonec proběhla bez zádrhelů, až na drobnosti, které se udály v Římě. Např. jsem zapomněla na toaletě kabelku a vyšla z letiště ven si zakouřit. Když jsem si to uvědomila, propadla jsem panice a utíkám zpátky, hlava nehlava, čili v protisměru. Brzy mne letištní ochrana zastavila, ale když zpozorovali mé zděšení a já vysvětlila, co se stalo, šli na tu toaletu se mnou a kabelka se našla neporušená, tedy nevykradená (již jsem v Evropě, hurá ☺). Pak, když jsem čekala na odlet do Prahy a seděla již u „gate“, musela jsem asi hodně tvrdě usnout, a když jsem se probudila, nechápala jsem, co se děje. Jsem v Egyptě, nebo snad v Brazílii, nebo už v Praze? Panebože, podle času (14:30) již nemohu být v Egyptě, měla jsem sedět v letadle do Prahy! Opět panika, protože na panelu svítí Bucharest místo Prague. Naskočila jsem do nějakého autobusu a ani nechápu jak, již sedím v letadle, snad je to do Prahy, panebože, hlavně ne do Moskvy, to už raději tu Bukurešť. Hlásí něco italsky a já k obrovské úlevě zaslechnu Prague, takže to dopadlo dobře.

A zbytek je už opravdu nuda: letiště Václava Havla v Praze, kde mne čeká Pavel, má dnes 85 let, tak mu předávám papyrus s poslední večeří Páně z koptského kostela v Káhiře, hlavní nádraží čili Wilsonák, Ostrava Svinov, Háj ve Slezsku, kočičky, přišel dokonce i pan Mikeš, postel. Bože, děkuji Ti za ty dary, bylo to nakonec přes všechny ty zádrhely, saharský písek, horko i zimu, hlad a nedostatek spánku, a další obtíže, nesmírně zajímavé a krásné!